

Nyhetsbrev nr.1 - 2018

Forventinger, realitet og et prosjektglimt

Av HALD-student Emil Buxrud

Forventningene til å bo et halvår på Madagaskar gikk for min del hovedsakelig på å få lære og forstå mer om hva misjon og NMS-arbeid faktisk betydde i praksis, og å bo i et land som lå litt i spagaten kulturelt mellom Afrika og Asia.

Da tenkte jeg at Madagaskar måtte være en super mulighet for å få lære og se masse av hva som har foregått på øya de 150 årene NMS har samarbeidet med FLM.

Relativt kort tid inn i oppholdet lar jeg meg fasinere over hvor raskt ting blir hverdags; de lange gudstjenestene, ris som dekker over halve middagstallerken, strømbrydd hver kveld og busser hvor intimsone er et fremmedord.

Mange av aktivitetene jeg er involvert i gjennom en uke har tilknytning til FLM, som f.eks barneskolen, koret, og idrettssenteret hvor jeg bor. Noe av det som imponerer meg aller mest etter dette halvåret på Madagaskar er bredden i arbeidet FLM og NMS har på øya. Det sosiale ansvaret kirken tar blant døve og blinde, skoletilbudet til barn, landsbyprosjekter rundt om i landet.

FLM er rett og slett en sentral samfunnsaktør, og en aktør det er viktig at også fremover spiller en rolle på Madagaskar.

Et av de inspirerende prosjektene jeg har fått være med på er NEMIA, som er et samarbeid mellom flere kirkesamfunn på Madagaskar. Her fikk jeg være med på opplæring i hvordan bygge hønseshus, kompost og andre praktiske løsninger som kan gi inntekt og gjøre hverdagen enklere for gassere. Å komme litt ut fra hektiske Antananarivo, få utfordret seg på gassisk og nyte storslått natur var fine glimt i hverdagen min på Madagaskar.

Lovaso krysskulturelle kompetansesenter.

Lovaso ble opprettet i 2011, og er et senter som fokuserer på utveksling og kompetansebygging i Antsirabe. Senteret eies av NMS og FLM og befinner seg der den norske skolen i Antsirabe ble drevet i perioden 1882-2008. Etter nedleggelsen av den norske skolen ble det tatt initiativ til en ny form for læring og internasjonal kontakt her. NMS finansierer 1,25 misjonærer som sørger for utveksling mellom Norge og Madagaskar, og støtte til generell utvikling av senteret. I år forventer vi å ta imot 250 norske studenter som skal ha praksis ved lokale institusjoner og gjøre feltarbeid i Antsirabe-området. Studentene oppholder seg her i opptil 6 måneder. De jobber hovedsakelig på kirkelige institusjoner, mange av disse tilhører FLM. De færreste som kommer hit er kristne. Det betyr at dette arbeidet er et av NMS sine mest omfattende kontaktpunkt med unge voksne uten kristen bakgrunn. Studentene kommer tett på arven fra 150 år med norsk misjon, lokalt diakonalt arbeid og sterk gudstro blant de lokale som de blir kjent med. Disse møtene gjør inntrykk, og vi opplever at mange ønsker å snakke mer om hva de ser og opplever. Enkelte blir provosert i møte lokal praksis og behandling av syke, andre er nysgjerrige på hvordan gudstro kan være motivasjon til diakoni og et liv i fattigdom i tjeneste for ens neste.

Sykehus overvinner skam og stigma

Arild M. Bakke

Kirkens sykehus på Betela i Morondava satser offensivt på å hjelpe kvinner med det skambelagte helseproblemet fistula. I 2017 klarte sykehuset å gjennomføre hele 183 operasjoner. I 2018 er målet 200.

Den internasjonale organisasjonen Fistula Foundation er en viktig samarbeidspartner. Støtten fra denne organisasjonen gjør det mulig å hjelpe mange kvinner på vestkysten av Madagaskar. Men Fistula Foundation gir kun støtte til én operasjon per person. Noen av de hardest rammede trenger imidlertid å komme tilbake til en ny operasjon. Med støtte fra NMS kan sykehuset også hjelpe den siste gruppen med å bli frigjort fra pinlig lukt og sosial utestenging.

-Jeg er fembarnsmor. Det gikk galt da jeg fødte mitt femte barn. Jeg hadde en komplisert fødsel og fikk store skader nedentil, forteller Babela (45 år).

I perioden etter fødselen mistet Babela sin sosiale trygghet. På grunn av at hun ikke kunne kontrollere urinveien, trakk folk seg unna henne. Ektemannen valgte å skille seg.

-Det verste var at han tok med seg barna, sier Babela (45 år) med sorg i øynene.

Babela sitter sammen med venninnen Jerofeno når jeg møter henne på ett av rommene på sykehuset. Den graviditetsrelaterte skaden var så stor at det ikke holdt med den første operasjonen. Gjennom støtten fra NMS har det nå vært mulig å komme tilbake. Nå er Babela optimistisk, og hun sier at hun skal feire med å slakte en høne når de kommer hjem.

I en seng på den andre siden av rommet ligger Lomany (18 år). Hun forteller, med god assistanse fra sin mor, om graviditeten som kom i altfor ung alder. Fødselskanalen var for trang for barnets hode, og i hele to dager måtte Lomany kjempe med store fødselssmerter før barnet kom ut. Det langvarige presset mot bekkenet gjorde at hun fikk alvorlige skader, og i etterkant kunne hun ikke lenger kontrollere urinen.

- Jeg har vært mye plaget av skamfølelse. Inni meg kjente jeg en redsel for å bli avvist av mine venner, og jeg valgte derfor å stenge meg inne i huset, sier Lomany.

Hennes nærmeste tok henne med til et helsesenter i Belo Tsiribihina, en dagsreise med kano fra der de bor. Her fikk de høre om tilbudet på sykehuset til Den gassisk-lutherske kirke i Morondava.

-Nå er operasjonen over, og jeg er lettet og glad, avslutter Lomany.

Teologistudium og nattevakt

Arild M. Bakke

Det er ikke uvanlig at studenter i Norge tar vakter på sykehjem og psykiatriske institusjoner. I Morondava på vestkysten av Madagaskar har ikke teologistudentene mulighet til å ta denne typen vakter, men mange er derimot sikkerhetsvakter.

Jeg var litt overrasket da jeg nylig underviste på presteseminaret i Morondava over at teologistudentenes konsentrasjon var dårligere enn det som hadde vært tilfelle tidligere. Noen av studentene hadde til og med problemer med å holde øynene åpne når det led litt ut på formiddagen. I mitt stille sinn spurte jeg meg selv om det var noe feil med min formidlingsform, eller om det var andre årsaker. Svaret fikk jeg da jeg ved solnedgang slappet av på en fortausrestaurant i hovedgaten i byen. Plutselig kom student Jean Marcellin Herimanitra bortom bordet. Han hadde fått på seg en fin uniform, og han var mer enn villig til å fortelle om studier, familie og jobben som nattevakt.

-Ja, det er nok mange av oss som er litt trøtte under forelesningene på presteseminaret. Over 80% av studentene har måttet ta seg arbeid som sikkerhetsvakter. Vi jobber elleve timer hver natt hele syv netter i uken, fastslår Jean Marcellin.

Hva er det du sier? Dere må da være godt betalt for å kunne jobbe så mye som vakter i tillegg til studiene?

-Nei, det er nøden som driver oss. Menigheter og synoder tar ikke det nødvendige ansvar for elevunderholdet, og da blir vi tvunget til dette på tross av elendig lønn. De fleste av oss tjener omlag 300 ariary (75 øre) i timen. Når vi jobber hver natt, så tilsvarer den utbetalte lønnen hva det koster å kjøpe ris for en familie med tre-fire medlemmer i en måned, forteller Jean Marcellin med et smil.

Jean Marcellin (26 år) har kone og ett barn. Han kommer egentlig fra Manakara-området på sørvestkysten. Begge foreldrene er aktive hyrder i vekkellesbevegelsen i Den gassisk-lutherske kirke (FLM). Han ønsker selv å være endel av fornyelsesbevegelsen i kirken, og han kan godt tenke seg å jobbe i en sammenheng hvor han får anledning til å dele sin tro på Jesus med muslimer og å bygge gode relasjoner overfor denne gruppen.

-Manglende søvn og hardt arbeid går av og til på frimodigheten løs. Noe må gjøres for å bedre studievilkårene for oss teologistudenter, utfordrer Jean Marcellin.

Totalt er det det nå 865 teologiske studenter fordelt på syv institusjoner. I tillegg har FLM mange elever spredt på 22 bibelskoler. – Kirken har i denne studentmassen en stor kapital, som må forvaltes på en god måte.

Da jeg litt senere var med på koordineringskomité for teologisk utdanning i FLM, var det flere som var opptatt av å reise en ny dialog rundt elevunderholdet. På vegne av NMS minnet jeg om at det er avtalt at partnerne gir sin støtte til lærerlønninger, administrasjon og investeringer, mens kirken selv har forpliktet seg på å sikre underhold for sine studenter.

Det er særlig viktig at kirken finner løsninger raskt for studentene på de regionale utdanningsstedene i Morondava, Bezaha og Vangaindrano. Vedtaket ble at kirkeledelsen kaller inn til et eget møte for å drøfte tiltak og nye støtteordninger.

I mellomtiden har en ny grasrotbevegelse i kirken – med navnet Nehemja - på eget initiativ og med egne midler tatt grep for å hjelpe presteskolen i Morondava med inntektsbringende aktiviteter. Presteskolen i Marovoay var forutseende allerede for fem-seks år siden og vil i årene framover få et godt økonomisk tilskudd gjennom salg av frukt fra flere hundre mangotrær.

I påvente av gode løsninger fortsetter teologistudentene i Morondava sine studier. Arbeidsviljen og pågangsmotet er imponerende.

-Det er et stort privilegium å få studere teologi. Jeg blir beriket av å fordype meg i Guds Ord. Dessuten hjelper studiene meg til å finne en god kristen livstolkning og å møte de utfordringer som Madagaskar har, avslutter Jean Marcellin.

Bilder:

HALD-student, Emil Buxrud

Landsbyutvikling, foto: Emil Buxrud

Babela (til venstre) og venninnen Jorofeno gleder seg til å reise hjem og slakte høna

Lemany (til venstre) og moren Soandrasana er godt fornøyd med operasjonen.

Teologistudent Jean Marcellin Herimanitra (til venstre) sammen med studiekamerat Nicolas Rakotoarimanga

Undervisning på den regionale presteskolen i Morondava

Utvexlingsstudenter hjælper til med engelskundervisning på et barnehjem

Utnvekslingsstudenter på Lovasoa i Antsirabe